

T.C. TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN

EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı; Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören özel gereksinimli öğrenciler için eğitim-öğretim ve ölçme-değerlendirme süreç ve işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge; Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören özel gereksinimli öğrencilerin eğitim-öğretim ve ölçme-değerlendirme süreç ve işlemlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge; Bu Yönerge; 04/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendi ile 14 üncü maddesi ile 07/07/2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Engelliler Hakkında Kanun, Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği, Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönerge’ de geçen;

a) Akademik Birim: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokulu, yüksekokul, fakülte ve enstitüleri,

b) Akademik Danışman: Öğrencinin eğitimine yönelik planlama ve düzenlemeleri yapabilmesi, mesleği ve yaşamıyla ilgili hedefler belirleyebilmesi, eğitim-öğretim sürecine ilişkin sorunlarla başa çıkabilmesine ve çözüm üretebilmesine destek sağlamak üzere ilgili akademik birim tarafından görevlendirilen öğretim elemanını,

c) Ders: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi’nin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yer alan zorunlu/ seçmeli ve teorik/uygulamalı dersleri,

ç) Engelsiz Üniversite Birimi: Sorumlu Rektör Yardımcısı başkanlığında, koordinatör ile engelli öğrencilerin akademik, idari, fiziksel, psikolojik, barınma ve sosyal alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip yapılacak çalışmaları, planlamak, uygulamak, geliştirmek ve çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere ilgili akademik ve idari birimlerden seçilen temsilcilerden oluşan birimi,

d) Engelsiz Üniversite Birimi Temsilcisi: Her akademik birim tarafından belirlenen ve Engelsiz Üniversite Birimine isimleri bildirilen akademik temsilciyi,

e) Gözetmen: Sınav sırasında sınavların planlandığı gibi ve zamanında yapılmasını sağlamakla sorumlu olan, o dersi yürüten ders sorumlusu ile özel gereksinimli öğrenciye destek veren Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi akademik birimlerinde görevli öğretim elemanını,

f) Özel Gereksinimli Öğrenci: Bedensel, zihinsel, duyuşsal, psiko-sosyal yeteneklerini kullanma ve toplum yaşamına uyum sağlama ile günlük ihtiyaçlarını karşılamada desteğe ihtiyacı olan öğrenciyi,

g) Özel Gereksinimli Öğrenciye Destek Veren Gönüllü Öğrenci: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan özel gereksinimli öğrencilere derslerde, sınav öncesinde ve sonrasında öğrencinin fiziksel, görsel, işitsel duyu ve fonksiyonlarına bağlı olarak ve/ veya yazı yazmasını, uzun süre oturmasını engelleyen fizyolojik ya da bedensel ve benzeri özel gereksinimlerine uygun olarak sınavın uyarlanmasına ve yürütülmesine yönelik gerekli desteği vermek üzere ilgili akademik birim ve ilgili birimdeki Engelsiz Üniversite Birimi Temsilcileri tarafından Engelsiz Üniversite Birimi işbirliği ile görevlendirilen Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi akademik birimlerinde öğrenim görmekte olan gönüllü öğrenciyi,

ğ) Rektör: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Rektörü’nü,

h) Staj: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi yönetmeliklerine ve staj yönergelerine uygun olarak bölüm ve programlarında mevcut olan zorunlu veya isteğe bağlı bilgi ve deneyimlerini pekiştirmeleri ve iş hayatını tanıyabilmelerini sağlamak için uygulanacak öğretimi,

1) Üniversite: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ni ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Ders uygulamaları

MADDE 5 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için ders öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- a) Ders bilgi formlarına “Engel durumunuzdan ötürü herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyuyorsanız lütfen benimle iletişime geçiniz” cümlesi eklenir.
- b) Öğretim elemanları ve idari personel özel gereksinimli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- c) Öğretim elemanları özel gereksinimli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Engelsiz Üniversite Birimi ile işbirliği yapar.
- ç) Sınıflarda özel gereksinimli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.
- d) Özel gereksinim durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre özel gereksinimli öğrencilerin dersin öğretim elemanı oluruyla dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir. Öğretim Elemanı, ses kaydını uygun bulmuyorsa madde 4 g bendine uygun uyarlamayı sağlar.
- e) Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğretim elemanı ders ile ilgili materyali özel gereksinim gruplarını göz önünde bulundurarak hazırlar ve ders öncesinde öğrencilere verir.

Sınav uygulamaları

MADDE 6 – (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için Engelsiz Üniversite Birimi'nden destek talep edilebilir ve aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- a) Sınav salonlarının seçimi, farklı engel grupları çerçevesinde değerlendirilerek ve erişilebilirlik kuralları da göz önünde bulundurularak yapılır,
- b) Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.
- c) Özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde sınavlara yardımcı araç ve gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmelerine izin verilir.
- ç) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili terminolojiye hakim olan okuyucu – işaretleyici gözetmen görevlendirilir.
- d) Özel gereksinimli öğrencilere zorunlu olması durumunda bilgisayar ortamında da sınav yapılabilir.
- e) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilere özel ihtiyaçları doğrultusunda farklı formatlarda (büyütülmüş punto, kabartma yazı, ses dosyası, vb.) soru kâğıdı hazırlanır.
- f) Görme, işitme zorluğu ve dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi - disgrafi, distoniv.b. gibi sorunlar yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin talebi ve Engelsiz Üniversite Birimi'nin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.
- g) Konuşma (kekemelik, afazi, disfazi, vb.) ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarlama veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.
- ğ) Okuyucu-ışaretleyici/yazıcı ya da büyük puntolu soru kağıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme yetersizliği olan öğrencilere, doğuştan ağır işitme yetersizliği olanlara, yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere ve Dersin Öğretim Elemanı ve Engelsiz Üniversite Birimi temsilcileri tarafından ek süre ihtiyacı tespit edilen öğrencilere “sınav süresinin yarısı kadar” ek süre verilir. Bu ek süreye sınava hazırlık ve yerleşme süresi dahil değildir.
- h) Özel gereksinimli öğrencilere kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.
- ı) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.

(2) Bu hususların uygulanması, akademik danışmanın, İlgili Birimin ve Engelsiz Üniversite Birimi'nin sorumluluğundadır.

Staj

1) Üniversite: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ni ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Uygulamaları

Ders uygulamaları

MADDE 5 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için ders öncesinde, sırasında ve sonrasında aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- a) Ders bilgi formlarına “Engel durumunuzdan ötürü herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duyuyorsanız lütfen benimle iletişime geçiniz” cümlesi eklenir.
- b) Öğretim elemanları ve idari personel özel gereksinimli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- c) Öğretim elemanları özel gereksinimli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Engelsiz Üniversite Birimi ile işbirliği yapar.
- ç) Sınıflarda özel gereksinimli öğrencilerin oturma ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirler alınır.
- d) Özel gereksinim durumundan kaynaklanan ihtiyaçlarına göre özel gereksinimli öğrencilerin dersin öğretim elemanı oluruyla dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir. Öğretim Elemanı, ses kaydını uygun bulmuyorsa madde 4 g bendine uygun uyarlamayı sağlar.
- e) Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğretim elemanı ders ile ilgili materyali özel gereksinim gruplarını göz önünde bulundurarak hazırlar ve ders öncesinde öğrencilere verir.

Sınav uygulamaları

MADDE 6 – (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında özel gereksinimli öğrencilerin fırsat eşitliği çerçevesinde öğrenim görebilmesi ve başarılarının olumsuz etkilenmemesi için Engelsiz Üniversite Birimi'nden destek talep edilebilir ve aşağıdaki hususlara riayet edilir:

- a) Sınav salonlarının seçimi, farklı engel grupları çerçevesinde değerlendirilerek ve erişilebilirlik kuralları da göz önünde bulundurularak yapılır,
- b) Sınav görevlilerince sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.
- c) Özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaç duymaları halinde sınavlara yardımcı araç ve gereç ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmelerine izin verilir.
- ç) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili terminolojiye hakim olan okuyucu – işaretleyici gözetmen görevlendirilir.
- d) Özel gereksinimli öğrencilere zorunlu olması durumunda bilgisayar ortamında da sınav yapılabilir.
- e) Hiç görmeyen ya da az gören öğrencilere özel ihtiyaçları doğrultusunda farklı formatlarda (büyütülmüş punto, kabartma yazı, ses dosyası, vb.) soru kâğıdı hazırlanır.
- f) Görme, işitme zorluğu ve dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi - disgrafi, distoniv.b. gibi sorunlar yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin talebi ve Engelsiz Üniversite Birimi'nin uygun bulması halinde bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır.
- g) Konuşma (kekemelik, afazi, disfazi, vb.) ve işitme bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulamalarında uyarlama veya uygun ölçme ve değerlendirme metotları kullanılır.
- ğ) Okuyucu-ışaretleyici/yazıcı ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme yetersizliği olan öğrencilere, doğuştan ağır işitme yetersizliği olanlara, yazma ve hareket güçlüğü çeken öğrencilere ve Dersin Öğretim Elemanı ve Engelsiz Üniversite Birimi temsilcileri tarafından ek süre ihtiyacı tespit edilen öğrencilere “sınav süresinin yarısı kadar” ek süre verilir. Bu ek süreye sınava hazırlık ve yerleşme süresi dahil değildir.
- h) Özel gereksinimli öğrencilere kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.
- ı) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.

(2) Bu hususların uygulanması, akademik danışmanın, İlgili Birimin ve Engelsiz Üniversite Birimi'nin sorumluluğundadır.

Staj

MADDE 7- (1) Staj, mesleki beceri vb. uygulama eğitimleri ile ilgili özel gereksinimli öğrencilerin özel gereksinim durumuna uygun kurum/kuruluşun belirlenmesi ve belirlenen kurum/kuruluştaki erişilebilirliğin tespiti öğrencinin akademik danışmanı ve Engelsiz Üniversite Birimi tarafından takip edilir.

Ders uyarlaması

MADDE 8 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin başvurması halinde, öğrenciye varsa başvurdukları dersin eşdeğerinin verilmesi sağlanır; sağlanamaması durumunda ders programı bu konuda gelişen program ve teknik kullanılarak uyarlanır.

(2) Temel ve ortaöğretimde zorunlu yabancı dil dersinden muaf olan işitme özel gereksinimi olan öğrencilerin, talep etmeleri halinde yabancı dil dersi yerine, üniversitelerinin ilgili kurullarının belirleyeceği eşdeğer kredide bir ders verilmelidir.

Kısmi zamanlı öğrenci ve gönüllü öğrenci desteği

MADDE 9 – (1) Özel gereksinimli öğrencilere, İlgili Akademik Birim ve Engelsiz Üniversite Birimi tarafından gerekli görülen durumlarda ders çalışma konusunda kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrenci destek hizmeti verilebilir.

(2) Bu hizmetin sağlanması için;

a) Engelsiz Üniversite Birimi her eğitim ve öğretim yılı başında tespit edilen ihtiyaca göre Üniversiteden kısmi zamanlı öğrenci talebinde bulunur.

b) Kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencinin, özel gereksinimli öğrencinin eğitim gördüğü alanla ilişkili olmasına dikkat edilir.

c) Engelsiz Üniversite Birimi, özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, tahsis edilen kısmi zamanlı öğrenci veya gönüllü öğrencilerin verecekleri destek hizmetini koordine eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmetlere Erişim

Fiziki erişilebilirlik

MADDE 10 – (1) Özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin açık ve kapalı mekanlarında güçlük çekmeden erişimlerinin sağlanması için aşağıdaki düzenlemeler yapılır:

a) Üniversitenin yeni yapılanmasında yer alacak tüm mimari alanlar, özel bir ek tasarıma veya düzenlemeye gerek duyulmaksızın, mümkün olduğunca (özel gereksinimli öğrenciler de dikkate alınarak) herkes tarafından kullanılabilir şekilde, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak tasarlanır.

b) Mevcut ve tarihi binalarda fiziki erişilebilirliğe ve dersliklere yönelik ulusal ve uluslararası standartlar göz önüne alınarak, yapı ya da mekâna uygun ve uyarlanabilen projelerle gerekli tadilatlar yapılır.

Bilgiye erişim

MADDE 11 – (1) Üniversitenin kullandığı tüm elektronik sistemler ve teknolojiler özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarına göre düzenlenir. Üniversite web sitesi ana sayfası, Üniversiteye bağlı birimlerin internet sayfaları, öğrenci otomasyon sistemi ve web tabanlı eğitim yapan bölümler gelişen ve değişen teknolojiler kullanılarak geliştirilir ve düzenli olarak güncellenir.

(2) Özel gereksinimli öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlerin kütüphanelerinden talep ettikleri yayımlar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na uygun olarak istedikleri formatta çoğaltılır veya ödünç olarak verilir.

Sağlık ve rehabilitasyon hizmetlerine erişim

MADDE 12 – (1) Üniversite hastanesi olan Üniversitelerde eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitesi Hastanesinden öncelikli olarak yararlanmaları için gerekli düzenlemeler yapılır.

(2) Üniversite hastanesi olan Üniversitelerde eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin engellilik raporu alma veya yenilemeleri sürecinde kendilerine öncelik ve kolaylık sağlanır.

Sosyal ve kültürel etkinliklere erişim

MADDE 13 – (1) Üniversite, özel gereksinimli öğrencilerin Üniversitenin düzenlediği kültür ve spor etkinliklerine katılmalarını teşvik eder ve bu konuda gerekli kolaylıkları sağlar.

(2) Üniversite, özel gereksinimli öğrencilerin yaratıcı, sanatsal ve entelektüel kapasitelerini geliştirme ve kullanmaları için imkanlar ölçüsünde gerekli tedbirleri alır.

(3) Engelsiz Üniversite Birimi tarafından maddi güçlüğü bulunan özel gereksinimli öğrencilerin burs ve yurt ihtiyaçlarının karşılanması için destek hizmeti verilir.

(4) Engelsiz Üniversite Birimi özel gereksinimli öğrencilere istihdam imkanları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İyi tutum ve davranış eğitimi

MADDE 14 – (1) Özel gereksinimli öğrencilere iyi tutum ve davranış sergilenmesini sağlamak üzere Üniversitede görev yapan akademik ve idari personele hizmet içi eğitim verilir.

(2) Akademik personelin sınav ve ders uygulamalarının öğrencinin eğitimine yönelik özel ihtiyaçlarına uygun materyal hazırlama ve danışmanlık konusunda eğitim almaları sağlanır.

Hizmetlerden yararlanma

MADDE 15 – (1) Bu Yönergede belirlenen tedbirler, özel gereksinimli öğrencinin engelsiz üniversite birimine ya da kendi birimindeki engelsiz birim temsilcilerine başvurması ya da ilgili birimin tespiti üzerine re'sen alınır.

Afet ve acil durumlar

MADDE 16 – (1) Afet ve acil durumlarda özel gereksinimli öğrencilerin buldukları mekanı güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için ilgili birim tarafından gerekli düzenlemeler yapılır.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 17 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, özel gereksinimli öğrencinin kayıtlı olduğu birim yazılı talep ile Engelsiz Üniversite Birimi'nin görüşünü alarak gerekli kararı verir ve uygulamayı yapar.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönerge Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Rektörü yürütür.